

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز يكشنبه ۱۰ آذرماه ۱۳۴۲

فهرست مطالب:

آئین نامه

(۴) طرح و تصویب يك فوریت گزارش مجلس
سنا زاجع بطرز تصویب و اجرای تصویب نامه های زمان
فترت مجلسین

(۱) تصویب صورت مجلس
(۲) بیانات قبل از دستور آقایان: معتمدی -
سیدعلی صائب

(۵) تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه
مجلس در ساعت نه و بیست و پنج دقیقه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید.

(۳) اعلام اسامی اعضاء کمیسیون اصلاح

رئیس - آقای تبریزی

۱- تصویب صورت مجلس

حاج حسن تبریزی. دو نامه از سازمان تربیت بدنی
میان دو آب رسیده است تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود:
(بشرح زیر خوانده شد)

رئیس - آقای مهندس کیا

غائبین با اجازه آقایان - حاذقی - طهماسبی - شکیبای
نوری - بانودکتر پارسای - البرزی - پاکذات فولادوند -
دکتر صالحی - پاینده - دکتر مصباحزاده - دکتر رضائی
دکتر سعید حکمت

مهندس کیا. نامه ای است از طرف تلفن چی های
تلفن کاربر اداره کل پست و تلگراف راجع بلا یحه استخدام
تقدیم میکنم.

رئیس - راجع بصورت جلسه قبل نظری نیست؟
(اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

رئیس - آقای نیاکان

نیاکان - چند فقره شکایت از صاحبان کارخانه های
آرد کرمانشاهوم چنین از فارغ التحصیلان کلاس ثبت
رسیده است که تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای پروین فرمایشی دارید؟
پروین - نامه ای است از کارمندان روزمزد اوقاف
و فرمانداری و دارائی و راه شوسه اراک که راجع بلا یحه
استخدام تقاضائی دارند تقدیم میکنم که به کمیسیونهای
مربوط ارجاع فرمایند و همچنین عریضه ای از طرف
کشاورزان مخلص آباد فراهان اراک است که تقدیم
میکنم.

رئیس - آقای یغمائی کیهان

یغمائی کیهان. تلگرافی از خرده مالکین خراسان
رسیده است تقدیم میکنم.

رئیس - آقای سرلشکر نیکوزاد

عین مذاکرات مشروح شانزدهمین جلسه از دوره بیست و یکم قانونگذاری - اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

سر لشکر نکو زاد - شکایتی است از طرف حاملین ذغال که با آنها اجازه حمل ذغال داده اند و از طرفی جلوی ذغال آنها را میگیرند و یکی هم شکایتی است از طرف کارگران شرکت ساختمانی وال که این شرکت تعطیل شده است و مطالباتی از شرکت دارند و این شرکت وسایلی دارد انباری دارد که تقاضا کرده اند شکایت آنها مورد رسیدگی قرار بگیرد تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای فهمی.

فهمی - نامه هائی است راجع بشهر داربها و مالیات خرده مالکین و غیره که تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای دکتر مجتهدی.

دکتر مجتهدی - عرضهای است از طرف خرده مالکین شهرستان نیشابور که تقدیم مقام ریاست میکنم.

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان معتمدی - سیدعلی صائب

رئیس - نطق های قبل از دستور شروع میشود آقای معتمدی بفرمائید.

معتمدی - بنده قبل از اینکه عرایض خود را شروع کنم لازم میدانم راجع بلایچه جدید استخدامی دولت و انعکاسی که بین کارمندان دولت پیدا کرده است با توضیح مختصری عرض کنم و آن اینست که شایع شده است که مجلس میخواهد لایحه استخدام را فوراً تصویب کند، خواستم در این مورد توضیح عرض کنم که در مجلس چنین نظری نیست، لایحه جدید استخدام را که دولت بمجلس داده هفته گذشته بدست نمایندگان رسید، بنده خواستم اینجا عرض کنم که نگرانی کارمندان دولت ابتدا مورد نیارد برای اینکه بطور مسلم این لایحه در کمیسیون استخدام و در مجلس دقیقاً و عمیقاً رسیدگی خواهد شد و تا زمانی که منافع و مصالح کلیه کارمندان دولت اعم از روزمزد، حکمی پیمانی، رسمی و بازنشسته در آن ملحوظ نشود از تصویب مجلس نخواهد گذشت، نگرانی آقایان کارمندان روی دو اصل است یک مورد مربوط به نقائص لایحه است که بطور مسلم بر طرف خواهد شد و یکی هم راجع بتقلیل کارمندان که یقیناً حقوق تمام کارمندان محفوظ خواهد بود و اگر نظر تقلیل هم باشد اگر کارمند مریض است باید معالجه اش بکنند، اگر بیکار است باید کار برایش تهیه کنند و واقعاً اگر هم اضافه باشد همینطور

نمیشود گفت برود زیرا که بیرون کردن يك کارمند از دستگاه دولتی برابر با اعدام او و خانواده اوست بعقیده بنده يك کارمندی را تیرباران کنند بهتر از اینست که نانش را قطع کنند و مسلماً این کار را نخواهند کرد هشت فقره شکایت که از طرف کارمندان به بنده رسیده است و مسلم بسایر آقایان نمایندگان هم رسیده است و حضوراً هم مراجعاتی کرده اند تمام این شکایات را تقدیم مقام ریاست میکنم و باز هم عرض میکنم نگرانی آقایان کارمندان مورد ندارد باید منتظر نتیجه کار باشند.

آقایان اطلاع دارند اصفهان يك شهر تاریخی و کهنسال ایران است که از لحاظ موقعیت جغرافیائی در کشور مرکزیت دارد و از لحاظ آب و هوا و آثار تاریخی در ایران بی نظیر است و در جهان کم نظیر است و این شهر تنها تعلق به مردم اصفهان ندارد بلکه متعلق به تمام مردم ایران است (صحیح است) چنانچه ملاحظه فرموده اند شخصیت های بزرگ جهانی سلاطین و رؤسای جماهیر کشورها که

با بران سفر میکنند باصفهان و شیراز و تخت جمشید میروند و اگر بنده در اینجا يك عرایض میکنم از نقطه نظر مردم اصفهان و با این که چون بنده نماینده اصفهان هستم نیست بلکه از نظر حیثیت تمام مردم ایران است زیرا سلاطین و رؤسای جماهیر که باصفهان میروند اینها غالباً هفتاد، هشتاد نفر خبرنگار و غیره همراه دارند و آن ۲۴ ساعتی که در اصفهان هستند اینطرف و آنطرف میگردند، متأسفانه اگر يك نقطه ضعف و خرابی در يك گوشه ای باشد همان را میروند عکس برداری میکنند و آن عکس را اینطرف و آنطرف منتشر میکنند، بنابراین ما از لحاظ حفظ آبروی ملت ایران ناچاریم آنچه بنظر من میرسد بنده وسایر آقایان نمایندگان استان دهم اینجا بعرض برسانیم و خوشبختانه اصفهان مورد توجه دولت و مقامات عالی هم هست چنانچه اخیراً مسأله مهم حیاتی آنجا که آب آشامیدنی اصفهان بود با توجه جناب آقای علم نخست وزیر حل شده و بنده وظیفه خود میدانم که از توجهات ایشان و زحماتی که در طرف چهل و هشت ساعت توقف خودشان در اصفهان برای آب آشامیدنی و سایر مسائل متحمل شدند تشکر کنم ضمناً خیلی بجا خواهد بود که اینجا عرض کنم آقای مهندس پارسا استاندار باشهامت اصفهان در این مورد سهم بسزائی

دارند و تشکر میکنم و سازمان بنایچه هم حسن نیت بخرج داد و مشکلی را که مدتها وجود داشت با نظر مساعد و کمکهای مالی بر طرف کردند. از آقایان اولیاء سازمان بر نامه هم تشکر میکنم و امیدوارم که سازمان بر نامه این شبکه برق استانی را هر چه زودتر اقدام کنند که مردم اصفهان از شر این برقیهای خصوصی، یعنی برق خصوصی اصفهان راحت شوند، اساساً برقیهای خصوصی در ایران يك بلائی شده است بجان مردم، در تهران هم مردم بسیار ناراضی هستند (صحیح است) همچنین آگوی اصفهان هم يك پنجم اصفهان را لوله کشی فاضل آب کرده اند که البته این کافی نیست برای اصفهان و این ناتمام است و از سازمان بر نامه انتظار داریم هر چه زودتر بموضوع آگوی اصفهان خانم بدهد. باز بمصدق من لم یشرک المخلوق لم یشرک الخالق، لازم میدانم از جناب آقای شالچیان وزیر محترم راه که در پاره تقاضای اهالی تودشک اصفهان و توابع را که حدود هفت هزار نفر هستند موضوع راه و اسفالت آنجا اقدام مساعد کردند در اینجا تشکر کنم. ضمناً به عرض آقایان برسانم که در اصفهان شخصی بنام آقای سرهنگ محمود زاهدی بخرج خودش يك مسجد و يك دبستان و يك درمانگاه در بهترین نقطه شهر ساخته و اهداء کرده (یکی از نمایندگان - بسیار مرد شریفی است) که اینجا لارم است از اشخاص خیر و نیکو کار قدر دانی شود و بنده از ایشان هم تشکر میکنم و اما عرض بنده راجع بکارخانجات ایران و علل شکست اغلب آنهاست. این کارخانجات بر دو نوع هستند يك نوع کارخانجاتی است که با سرمایه شخصی اداره میشود و يك نوع هم شرکت سهامی است کارخانجاتی که با سرمایه شخصی اداره میشوند تا بحال همه اعم از اینکه قدیم یا جدید بودند تمام بنحو مطلوب و شایسته جریان خودش را طی کرده و هیچوقت نه سر و صدائی آنجا شده و نه شکستی خورده اند. اما اغلب کارخانجات شرکت سهامی متأسفانه برخلاف آنچه که آقای وزیر اقتصاد اینجا اشاره کردند که نقص مدیریت دارد. باید عرض کنم تنها نقص مدیریت نیست بلکه سوء استفاده هیأت مدیره هم بوده است. برای نمونه باید بعرض برسانم یکی از کارخانجات اصفهان بنام کارخانه سوسن یازده میلیون تومان از مردم وام گرفته و شانزده میلیون تومان هم از

بانک ملی، در فاصله یکسال ۱۶ میلیون تومان، و بعد این کارخانه و سرمایه آنرا همین هیأت مدیره نفله کرده اند و از بین برده اند. مواد اولیه نخریده اند و بکار نبرده اند، بعد هم گذاشته اند و رفته اند بخارج، بنده میخواهم اینجا عرض کنم که بانک ملی در این مورد مسؤول است برای اینکه چطور ممکن است يك کارخانه ای که چهار پنج میلیون تومان اساساً ارزش دارد يك مرتبه ۱۶ میلیون تومان وام بآن بدهند (صحیح است). اینها پولها را گرفته اند و بین خودشان تقسیم کرده اند و ما شنیدیم يك مرتبه هیأت مدیره این کارخانه پانصد هزار تومان پاداش برداشته اند (یکی از نمایندگان - چیزی نیست!) ماهی ۲۴ هزار تومان حقوق هیأت مدیره برداشته اند و همین آقایان برای پرداخت ده تومان اضافه حقوق بيك سرکارگر و یاروژی دو قران اضافه بيك کارگر مضایقه میکردند و الا ان هم می کنند و همین بساط است که موجب نا رضائی کارگران است کارخانجاتی که باشکست مصادف شده اند (چند نفر از نمایندگان - اسم ببرید) کارخانه ریس باف در سه سال قبل ده میلیون تومان ارزیابی شده و در آن موقع حاج میرزا عبدالله مقدم و آقای مهندس نیو آنجا را بنحو شایسته ای اداره کردند و در مدت بيکی، دوسالی که اداره میشدند کارگزارش کار میکردند هیچ اعتصاب و سر و صدائی هم نبود، تمام کارگران هم راضی بودند. بعد این کارخانه را از دست این ها گرفتند، دیگری بدست گرفت و آمد، هشت، نه میلیون تومان وام گرفت (یکی از نمایندگان - کی؟) فایده اش چیست بدانید که کیست؟ عملی که شده است. اشتباه بوده است، این اشتباهات را باید بر طرف کرد، ده میلیون تومان باین آقایان دادند بعد هم باز کارخانه مصادف شد با ورشکست، در صورتیکه همین کارخانه سوسن با بیست و شش میلیون تومان خواهید هیأت تصفیه این کارخانه را بعد هم گرفت و با یازده هزار تومان سرمایه موجودی این کارخانه را پنج ماه است بنحو شایسته ای اداره کرد و يك میلیون و دو بیست هزار تومان عایدی همین کارخانه بوده است کارخانه (یکی از نمایندگان - اسم این آقای چه بوده؟) کارخانه را آقای پاینده رئیس تصفیه داد گبستری اصفهان بعهده گرفته و بنحو شایسته ای آنجا را اداره کرده بدون اینکه جائی، کسی، بنانک باو کومک بکنند

ده نمره دوش حمام برای کارگران ساخته اند، حقوق کارگران را مرتب پرداخته اند، ده سوم کارگران بیمه نبوده اند بیمه کرده اند آنچه که لازم است که مدیریت صحیح بوده این آقای دربار این کارخانه ورشکسته ۲۶ میلیون تومانی انجام داده است چي بوده است؟ برای اینکه نتوانسته است سوء استفاده نکند، درست اداره کرده، بانک ملی موظف بوده موقعیکه وام میداده برود نظارت کند، متأسفانه بانک ملی این کار را نکرده است کارخانه ای که زمینش متری یک تومان قبلاً ارزیابی شده بود در دفعه دوم که آمدند پول بدهند، وام بدهند، همان جا متری چهار، پنج تومان ارزیابی کردند برای اینکه پول بایشان بدهند چرا این پولها را داده اند؟ چرا درست ارزیابی نشده؟ بانک ملی حق ندارد بدون رسیدگی دقیق وبدون اینکه موجبات فراهم بشود یکمتر به ده میلیون، یا نژده میلیون تومان پول بدهد اساساً سرمایه بانک ملی اصفهان دو بیست میلیون تومان است و دو بیست میلیون تومان را هم وام داده بکارخانجات. بنده الان همین جا عرض میکنم بانک ملی حق ندارد دیگر یک دینار پول بکارخانجاتیکه ورشکست شده اند پول بدهد (صحیح است) اگر پول بدهد بنده اینجا اعلام جرم میکنم (صحیح است) بانک ملی میبایستی فوراً نغاینبده مختار خودش را بفرسند بکارخانجاتی که وام داده و آنجا اداره کند با اختیار مدیرعامل (صحیح است) کارخانه شهرضا در اصفهان شکست خورد بانک تهران آمد بابت طلبش کارخانه را گرفت، الان دو سال است بنحو شایسته و خوب آن کارخانه را اداره کرده و هیچ سروصدائی هم نبوده، و امی هم از جائی نگرفته، کارخانجات یزد تمام بخوبی اداره شده، چرا برای اینکه سوء استفاده در آنجا نکرده اند (دکتر بقائی یزدی - خیلی متشکریم صحیح است) بنابراین آنچه در کارخانجات مواجه با شکست میشود این دو علت دارد این یکی سوء استفاده است و یکی نقص قانون تجارت (صحیح است) متأسفانه قانون تجارت هیئت مدیره را مجاز کرده هر عملی را میخواهد بکند، در صورتیکه هیئت مدیره کارخانه ای که صاحبان سهام سهمشان را در اختیار آنها گذاشته اند (یکی از نمایندگان - قانون تجارت اصلاح میشود)

رئیس - آقای معتمدی وقت جنابعالی تمام شده است.

معتمدی - اجازه بفرمائید بنده چند دقیقه ای عرض دارم آقای سائب نفردوم هستند اجازه میدهند از وقتشان استفاده کنم.

رئیس - بفرمائید.

معتمدی - قانون تجارت هیئت مدیره کارخانه را مجاز و مخیر کرده در اینکه هر کاری دلش می خواهد بکند در صورتیکه این موضوع صحیح نیست آن پیر زنی که یک سهم صد تومانی میخرد سهم کارخانه را میخرد منتظر اینستکه سال آینده استفاده و سودش را ببرد در صورتیکه این مدیر کارخانه نباید قوم و خویش خودش را ببرد بکارخانه با ماهی پنج هزار تومان آقای مدیر عامل کارخانه ماهی ۱۲ هزار تومان حقوق بر میدارد نفر دوم ماهی ۸ هزار تومان نفر سوم ماهی ۶ هزار تومان بعد پسرشان را بعنوان اینکه مریض است با خرج کارخانه می فرستند امریکا آنجا معالجه، در صورتیکه آقای امیر و آنجا گردش کند تحصیل کند و ما نظایری را داریم که عرض میکنم تمام را مدرک داریم بنابراین از حضور جناب آقای دکتر باهری وزیر دادگستری تقاضا میکنم قانون تجارت را هر چه زودتر مطابق با وضع امروزی تدوین و اصلاح بفرمایند و به مجلس شورای ملی بیاورند تا یک مدیر کارخانه اینطور به حقوق مردم تجاوز نکند و حق مردم را پایمال نکنند این تلگرافی است از طرف جمعیت عمران و اصلاحات استان اصفهان که از شخصیت های حقوقی و مطلع تشکیل شده راجع بگاز نفت سراجیه قم بجناب آقای نخست وزیر و ریاست محترم مجلس شورای ملی و بنده که تقاضا کرده اند هر چه زودتر لوله گاز نفت را باصفهان ببرند و آنرا تقدیم مقام ریاست مجلس شورای ملی میکنم. (احسن)

رئیس - آقای سیدعلی سائب - خانها و آقایان محترم این حق را باصفهان میدهند که امروز دو نفر در باره آن صحبت کنند و قبلاً تشکر میکنم از تصدیعی که میدهم. رب اشرح لی صدری و بسرلی امری واحل عقدة من لسانی در این دوروزه تعطیل فرصت خوب و مناسبی برای من پیدا شد بمطالعه کتابی که جناب آقای اشرف احمدی سناتور محترم منتشر نموده اند پیر دازم بمصدق کلام الملوک

ملوک الکلام بیشتر واقف و آگاه شوم ولی خواندن این کتاب دو روحیه متضاد در من ایجاد کرد. حالت اول نتیجه آن شد که خدای را شکر و سپاسگذاری کردم که چنین پادشاه بیدار دل و روشن ضمیری بعات ایران عطا فرموده و بعد بدین فکر فرو رفتم پادشاهی که در گفتن و عمل کردن فروگذار نفرموده و آنچه لازمه پیشرفت و ترقی و رفاه و آسایش این مرز و بوم و این ملت بوده است فرموده چرا بمرحله اجرا در نیاورده اند؟ لذا عرایض امروز من از فرمایشات ملوکانه که هر جمله و کلمه آن دارای معانی نفوذناشین میباشد الهام میگردد. (احسن)

در یکی از جلسات هیئت وزیران شاهنشاه فرموده اند کار فرما که از پرتو زحمات کارگران و زور و بازوی آنان منفعت میبرد باید وسیله آسایش آنها و خانواده شان را فراهم نماید. این نکته را که تذکر دادم مآلاً بنفع خود کار فرمایانست زیرا اگر کارگر خوشنود و زاضی باشد و وسیله آسایش او تأمین گردد با دلسوزی و علاقه کار میکند و محصول بیشتری عاید کار فرما میشود.

وضع کارگران باید تغییر پیدا کند. حداقل دستمزد باید بیزانی باشد که بتوانند حد اقل زندگی خود را تأمین نمایند. حال بینیم کار فرمایان و مجریان قوانین مملکت در مقابل فرمایشات ملوکانه چه کرده اند؟ در درجه اول موضوع حداقل دستمزد است که برای کارگران جنبه حیاتی دارد و در قانون کار در ماده بیست و دو پیش بینی گردیده و میگوید حداقل دستمزد با سستی هر دو سال یکبار تعیین شود. این ماده از قانون فقط چهارده سال پیش عمل شده و حد اقل دستمزد را پی و پنج ریال تعیین کرده اند در این ۱۴ ساله با سستی این حداقل هفت مرتبه تا کنون با توجه بحوائج و هزینه زندگی تجدید شده باشد ولی اصولاً عملی نگردیده و این ماده قانون مانند کوه بر سر جای خود باقی مانده است (صحیح است). در مقابل ماده سی و سه قانون مزبور که مربوط باخراج کارگران است بقدری فعالیت کرده که مهره های آن هرز شده و بجائی رسیده است که کارخانه شهرضای اصفهان حتی نماینده رسمی کارگرا که بیست و شش سال سابقه کارگری دارد طبق همین ماده لعنتی اخراج و شش ماه است لورا مانند توپ فوتبال سرگردان و حیران کرده است (معتمدی - صحیح است) و فقط وزارت کار

بوده است که در مقابل این ناملایمات ایستادگی نموده. همین کارخانه گستاخی را بجائی رسانده است که عده ای از کارگران با سابقه و مطلع را تهدید باخراج کرده اند عین تلگراف این کارگران را جهت رسیدگی بمقام محترم ریاست مجلس تقدیم مینمایم. (تقدیم نمودند)

کارخانه شهنازشش ماه است عده ای از کارگران را بعنوان بوج اخلاک اخراج نموده که این عده نیز هر روز باذرات دولتی متوسل و متشبث شده و بالنتیجه هنوز سرگردان و خانواده های آنان پریشان میباشند و حال آنکه دیگر صحبت اخلاکگری قدیمی و از گردونه خارج شده است این حرفهای پوسیده و کهنه مربوط به روزگاران قدیم است که دستگاهها نیز باید این ادوات را بدور بیاورند.

کارگران نساجی فارس هم نوشته اند مدت سی و دو ماه است بلا تکلیف میباشیم و کسی بداد ما نمی رسد که عین شکایت آنها را نیز تقدیم ریاست مینمایم (تقدیم نمودند).

ولی بدیست حقیقت مطلب را نمایندگان محترم بدانند. حقیقت مطلب اینستکه این کارخانه ها کارگزاران ندارند و اگر واقعاً افرادی از آندی بر سازمان باشد از وابستگان و نور چشمی های خود کار فرمایان است منتهی در زیر عنوان کارگزاران میآیند و کارگران با سابقه و با تجربه ای که هر کدام بیست تا سی سال سابقه خدمت دارند و جوانی خود را در این کارخانه ها طی کرده اند و امروز حقوق آنها به هفتاد یا هشتاد ریال رسیده و بیمه شده اند از کارخانه اخراج میکنند و بجای آنها اطفال و کشاورزان و زنان را باروزانه یا نژده تا بیست و پنج ریال بانامهای مستعار و شناسنامه های جعلی بکارخانه میآورند و آنها را نیز بیمه نمیکنند و از طرفی داد و فریاد را میاندازند که کارخانه های ما کارگر متخصص و با تجربه ندارد. ماشین آلات و محصولات ما خراب میشود پارچه ها خراب میشود. مطالبی که بنده عرض میکنم و بیاناتی که قبلاً شده است اگر وجه تشابهی باهم دارند برای گرفتاری است که ما دو نفر داریم. دسته ای دیگر از این کار فرمایان که با نداشتن سرمایه اولیه معلوم نیست از چه راهی در سلك کار فرما و کارخانه دار وارد شده و امهای کلانی از بانکها و مؤسسات دولتی گرفته اند که البته پرداخت این پولها کی وجه موقع خواهد بود با خداست.

اینها مالیات دولت را هم نمیپردازند. سهمیه بیمه‌های اجتماعی حتی پنج درصدی که از کارگران گرفته‌اند خورده و بسازمان پرداخت نکرده‌اند. حقوق حقه کارگران نیز باینواع حیل حیف و میل نموده‌اند. عجیب‌تر آنکه باز باین دروآن درمیزند و درصدد گرفتن وام‌های دیگری میباشند و معلوم نیست چرا دستگاهها در مقابل اعمال آنان احساس مسئولیت نمی‌نمایند. دولت میگوید ما برای کمک سرمایه گذاران خصوصی اعتباراتی در اختیار آنان می‌گذاریم ولی پیشرفت و یا عدم پیشرفت آن سرمایه گذاران مستقیماً مربوط بخودشان است و ما مستقیماً حق دخالت در کارهای سرمایه گذار خصوصی را نداریم. و حال آنکه این حرف صحیح و اصولی نیست زیرا در قراردادیکه بین وام دهنده و وام گیرنده تنظیم میشود حق نظارت وام دهنده ملحوظ و محفوظ شده است بنابراین بانکها و دستگاههای دولتی در کار آنان نظارت داشته‌اند و اگر این وامها کسری پیدا کرده و یا حیف و میل شده مسلماً وام دهنده نمیتواند شانه از زیر بار مسئولیت خالی کند که آنهم از دو حال خارج نیست یا عمدی بوده یا سهوی که در هر دو صورت قابل توجه و تعقیب میباشد (صحیح است).

رئیس - آقای صائب وقت شما تمام شد.

صائب - جناب سرهنگ حسینی اجازه میفرمائید چند دقیقه از وقتتان استفاده کنم؟

حسینی - بفرمائید.

صائب - ولی در هر حال در این میان زبانهای شديدي باقتصاد مملکت و اطلاعات جبران ناپذیری بکارگران زحمتکش این کشور وارد آمده است زیرا کارفرما وقتی از گرفتن وام مجدد مأیوس شد منتهی کاری که میکند تلفتی دستور میدهد درب کارخانه را ببندند و خود سراغ کار دیگری میرود ولی کارگرانیکه اخراج میشوند چون کار دیگری نیست که بدنبال آن بروند خانواده‌هایی پریشان میشوند. خانم‌ها، آقایان آیا کاری جایی سراغ دارید که بتوانید به این گرفتاری گمان میکنم گریبانگیر همه باشد که افراد برای گرفتن کار مراجعه میکنند گروه اولی که کارفرما باشد معطل چند میلیون تومان است ولی زندگی او بوجه احسن میگردد. دسته دوم یعنی کارگران اخراجی معطل‌نان شب میشوند و زندگی هزاران

اداری و اجرائی مملکت نه تنها با انقلاب شاه و ملت هم - آهنگی ندارد بلکه درست برخلاف انقلاب میجرخد و هر روز ناراضی‌تری مردم را زیادتر میکنند. هر روز بعنوانی مردم را نگران و مضطرب مینمایند. آمدند شرکت واحد اتوبوسرانی درست کردند که برای مردم وسیله مناسب رفت و آمد باشد آنهم مردمیکه روزی چند ریال در زندگی آنها خیلی اثر دارد ولی شرکت واحد دو مرتبه نغمه گران کردن نرخ بلیط اتوبوس را ساز کرده است. این فشارهاست که مستقیماً بر روی دوش ناتوان طبقات کارگر و اصناف و کشاورز وارد میشود. بعقیده من این اقدامات یعنی چوبلای چرخ انقلاب گذاردن این عملیات یعنی دهن کجی ب مردم.

همکاران عزیز که بلو وزارتخانه‌ها و ادارات سرو کاردارند ملاحظه میکنند که دستگاههای اداری کوششان بحرف مردم بدهکار نیست. کارگران کونی بافی رشت مینویسند تا بحال ۹۳ تلگراف ۱۹۱ نامه بمقامات مربوطه داده ایم ولی نتیجه نگرفته ایم (عین شکایت آنها تقدیم مقام ریاست میشود) (تقدیم نمودند) و باز کارگران کارخانه نور اصفهان که بتهران آمده اند میگویند چهار سال است کارخانه مانع‌تعلیل شده و هر چه میگوئیم کسی بداد ما نمیرسد.

رئیس - آقای صائب از وقت آقای حسینی بیش از پنج دقیقه باقی نمانده.

صائب - جناب سرهنگ حسینی تقاضا میکنم آنرا هم به بنده لطف کنید.

حسینی - بفرمائید.

صائب - کدام ترقی اقتصادی اجازه میدهد که کارگاهی مدرن معطل و بلا استفاده بماند و چندی دیگر بکلی از بین برود. آخر این چه وضعی است که مؤدیان مالیات و عوارض در موقع پرداخت بدهی خود مواجه با هزاران ناراحتی شوند زیرا ادارات مربوطه حتی در موقع دریافت عوارض و مالیات کارشکنی میکنند. يك نامه عادی در تشکیلات اداری روزها و هفته‌ها و بلکه ماهها بطول میانجامد تا جواب ناقصی بآن داده شود بدنبال هر کار باید سببه ای پسر زور وجود داشته باشد تا آن کار ناقص

انجام گیرد. یکی از کارگران يك صفحه از شماره های نامه‌هایکه برای تظلم نوشته است برای من فرستاده و نتیجه گرفته که بعد از پنج ماه دوندگی شکایت او را بهمان مقام که از او شاکی بوده محول نموده‌اند.

از بس این دستگاهها خوب کار می‌کردند و بحرف مردم گوش میدادند حالا دیگر بعد از انتشار لایحه استخدام بکلی وضع بدتر شده و کارمندان اکثر آ از کار خود دل‌سرد شده‌اند. بهر وزارتخانه و اداره‌ای بروید همه از قانون استخدام صحبت میکنند (دکتر اسفندیاری - بفرمائید لایحه استخدام) از نظر ما لایحه استخدام است ولی از نظر مردم قانون تلفی میشود به بخشید لایحه استخدام و اگر بگویم در حال حاضر بیشتر وقت کارمندان صرف بحث و گفتگو و اعتراض میشود سخنی بگراف نگفته‌ام. شنیده‌ام با انتشار لایحه استخدام عده‌ای از کارمندان تقاضای بازتستکی کرده‌اند.

بعضی از آنها هم میگویند حالا که دوغ و دوشاب را یکجا میریزند چه دلیلی دارد ما کار بکنیم. در نتیجه کار مردم که فلیج بود فلیج تر شده است. در اینجا باز يك قسمت دیگر از فرمایشات شاهنشاه اشاره میکنم.

اعلیحضرت همایونی در یکی از جلسات هیئت وزیران فرموده اند قانون تنها کافی نیست و اهمیت در اجرای آنست. دستگاههای اجرائی اگر حسن نیت داشته باشند خودشان نیت قانون گذار را در قالبی که بدست آنها داده‌اند میریزند و اجرا میکنند و این امر مهمتر از خود قانون است

یکی از اقدامات اساسی اینست که کارمندان دولت را سیر نگذارید. معاش و مسکن آنها را تأمین کنید و وضع آنان را با تدوین قانون استخدامی که بر اساس متداول ممالک مرفقی جهان همه نوع پیش بینی در آن شده باشد روشن و در کار خود تشویق و بآینده امیدوار سازیم. حال ببینیم این لایحه با فرمایشات ملوکانه وضع مشابهی دارد یاخیر؟ مدتها بود که میگفتند قانون کامل و جامعی برای تثبیت وضع کارمندان دولت و تأمین رفاه و آسایش آنان تهیه و تدوین خواهد شد.

امید میرفت که لایحه جدید جوابگوی احتیاجات روز باشد و وضع درهم و آشفته و بی ثبات کارمندان دولت را ثبات بخشد و از تبعیض و پارتی بازی و تشبث جلوگیری نماید ولی متأسفانه با انتشار لایحه جدید معلوم شد این لایحه نه تنها دردی از دردهای کارمندان غیر رسمی را

دو انمیکنند بلکه کارمندان رسمی دولت را هم ناراضی و
نگران کرده است و حتی میگویند مباحین قانون فعلی را
قبول داریم فقط شما تکلیف کارمندان غیر رسمی را معلوم
نموده و در موقعیکه دنیا دارد تبعیض نژادی را از بین میبرد
این تبعیض نژاد را از میان بر چینیید.

نواقصی که در این لایحه از طرف کارمندان طی نامه
هائیکه فرستاده اند اشاره شده زیاد است و مسلماً مورد
توجه کمیسیون استخدام قرار خواهد گرفت چند فقره
نامه که در اینمورد به بنده رسیده تقدیم مقام ریاست
میکنم (تقدیم نمودند) ظریفی میگفت اگر نویسندگان
این لایحه درجه د کتری داشتند مطلقاً حداقل تحصیلات
برای استخدام را درجه د کتری تعیین میکردند و لیسانسیه
هزاره هم تا بیش از رتبه ۸ اجازه ترفیع نمیدادند آقایان
خوب میدانند که قسمت اعظم کارمندان دولت را مأمورین
دیپلمه به پائین تشکیل میدهند. دولت باید برای تجربیات
این کارمندان ارزش قائل شود نه آنکه پس از مدتی بیابند
و قانونی بنویسند که علاوه بر تزیید گرفتاری سلب اطمینان
و اعتماد و امتیازات قبلی را هم بنماید. تعداد کثیری
کارمندان غیر رسمی دولت و سایر مؤسسات و
شهر دارها و آموزگاران که از بودجه ملی
استفاده مینمایند در آموزشگاههای دولتی خدمت میکنند
کارمندان و کارگران راه آهن - کارمندان کارخانجات دولتی
امید داشتند که با تهیه و تنظیم قانون جدید نسبت بوضع
ناتمامان آنها اقدامات مفید و مؤثری بشود. حال که لایحه
بیرون آمده مبینید که این امیدسرای بیش نبوده است.
بطور کلی در این لایحه نه برای کارمساوی حقوق مساوی قائل
شده اند و نه برای سواد مساوی و یا تجربه مساوی کار و حقوق
مساوی. بنده معتقدم که این لایحه با این وضع جواب
گوی احتیاجات کارمندان دولت نیست و آنگونه که باید
و شاید منوبات مبارک ملوکانه را که همیشه در هر فرصتی
نامین رفاه و آسایش و تثبیت وضع کارمندان را تأکید
فرموده اند بموقع اجرا نمیکند. نظر شاهنشاه بر اینست
که کارمندان دولت دارای امنیت استخدامی کامل باشند و
از لحاظ معیشت تأمین خاطر داشته باشند تا بتوانند مشکلات
مردم را به بهترین وجه و سریعترین مدت حل و فصل نمایند
و سازمانهای اداری با انقلابیکه بوجود آمده هم آهنگی

پیدا کند ولی در این لایحه متأسفانه این پیش بینی ها بعمل
نیامده است. نمایندگان محترم بطوریکه استحضار دارند
قانون يك فرار داد اجتماعی است. فرار دادی است بین
فرد و اجتماع. افراد از آزادیهای بیحد و حصر فردی خود
گذشت میکنند تا از آزادیهای اجتماعی که در لوی قانون
بآنها اعطا میشود بهره مند گردند. کارمندان فعلی روزی
که با استخدام دولت در آمده اند دولت در مقابل آنها تعهداتی
داشته است (دکتر اسفندیاری - قانون عطف بماسبق نمیکند)
رتبه ۹ برای کلیه کارمندان حائز شرایط پیش بینی شده و عده
کثیری هم سالهاست که دارای رتبه ۹ میباشند. آیا این
بی عدالتی نیست که حق مسلم کثیری را که مطابق قوانین
مملکت باو اعطا شده است از او بگیرند. در این لایحه باین
موضوع توجه نشده است که ما هنوز در وزارتخانه ها و
ادارات لیسانسیه و دیپلمه بحد کافی نداریم که بیائیم
کارمندان بدون مدرک لوی با سابقه و باتجربه را کنار بگذاریم
چرا بیائیم تیشه برداریم و درختهای کهن را از ریشه در
بیآوریم و کارها را فلج تر کنیم. ما بایستی اقدامی بکنیم
بمورد این افراد که باز نشسته شدند جای آنها به افراد
لیسانسیه - دیپلمه داده شود و شرایط استخدام را سخت
کنیم تا هم از تجربیات این عده موجود استفاده کنیم و
هم فرصتی باشد افراد شایسته ای تحویل دستگاهها بشود.
بنده مخالف این نیستم که کار باید با افراد تحصیل کرده محول
شود ولی معتقدم با افراد تحصیل کرده که بکارها وارد و مسلط
شده باشند. تعداد این افراد در مملکت ما با در نظر گرفتن
وسعت دستگاهها کم است و آن عده ای هم که هستند تماماً
برای اداره امور دستگاهها آماده نیستند و حال که عده
کافی نداریم چرا با چوب بی مدركی کارمندان با تجربه و
کاردان را از کار دل سرد کنیم که بکمر تبه دستگاه های
اداری ما مختل بشود؟ در این لایحه ماده ۱۳۸ وجود دارد
که اجازه میدهد دولت هر کارمندی را که میخواهد اخراج
کند. نمایندگان محترم خوب توجه دارند در کشوریکه
اغراض شخصی بیا به است که دولتها میباید در قوه قضائیه دخالت
نمکنند چگونگی میشود مطمئن بود که این ماده ۱۳۸ آلت اجرای
مقاصد و اغراض خصوصی دولتها نشود و مأمورین شریف و
مطلع هر لحظه با این ماده ۱۳۸ تهدید نگردند.
عین این ماده منتهای شماره ۳۳۰ کربان گیر کارگران

شده است. بچه بسا کارفرمائیکه از وضع و قیافه کارگری
خوش نیامد و یا آنکه کارگری از کارفرما تقاضای پرداخت
حقوق معوقه را نموده و کارفرما او را طبق ماده لعنتی ۳۳
اخراج کرده است. درست است که قانون باید من جمیع -
الجهات کامل بوده و بیکطرفه نباشد و راه را برای نادرستان
به بندد ولی این کارگر و یا کارمندی که در مدت اشتغال حق
بیمه و بازنشستگی پرداخت کرده و وقتیکه او را اخراج
میکند باید لاقلاً سوابق او را باز خرید نمایند و پولی را
که بابت بازنشستگی پرداخت نموده باو مسترد دارند تا
بتواند بکار دیگری بپردازد. خلاصه این لایحه استخدام
لایحه ای نیست که با انقلاب شاه و مردم هماهنگی داشته
باشد و نواقص زیادی دارد که بایستی آن نواقص رفع گردد.
بنده در خاتمه عرایض با اجازه همکاران از جمند و از پشت
این تریبون بکلیه کارمندان دولت که با نهایت صداقت و
جدیت بکار خود ادامه میدهند و همچنین بکارگران شریف و
زحمتکش اطمینان میدهم که نمایندگان مجلسین در
اجرای نیات عالی شاهنشاه کوشش خواهند کرد که لواجی
در این مجلس در اینمورد بتصویب برسد که جوابگوی
احتیاجات روز و هماهنگ با انقلاب شاه و مردم باشد. (صحیح است)

**۳ - اعلام اسامی اعضای کمیسیون اصلاح آئین نامه
منتخبه از طرف مقام ریاست**

رئیس - وارد دستور میشوم. اسامی آقایانی که
برای کمیسیون اصلاح آئین نامه انتخاب شده اند اعلام
میشود.

آقایان: دکتر باقر عاملی. فخر طباطبائی - دکتر
ناصر یگانه. صادق احمدی - دکتر جعفری - دکتر شفیق
امین - دکتر محمود ضیائی - دکتر غلامرضا مبین - زامبد
یغمائی کیهان - پاینده - مرتضوی.

**۴ - طرح و تصویب یک فوریت گزارش مجلس سنا راجع
به طرح اجرای تصویب نامه های زمان فترت**

رئیس - لایحه دولت راجع به تصویب نامه ها که از
مجلس سنا رسیده است قرائت میشود.

(شرح ذیل خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
گزارش کمیسیون مربوط در قبال لایحه شماره
۴۳۲۸۴ - ۲۲ / ۱۳۴۲ / ۸ دولت راجع بتصویب نامه های که

از تاریخ ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ تا تاریخ افتتاح مجلسین
(۱۴ مهر ماه ۱۳۴۲) از هیأت وزیران صادر شده است در جلسه
۲۲ آبان ماه ۱۳۴۲ مجلس سنا با قید دوفوریت تقدیم و يك
فوریت آن استرداد و فوریت دیگر در همان جلسه بتصویب
رسیده و در جلسه روز چهارشنبه ششم آذر ماه یکم اردیبهشت
چهل و دو مطرح و پس از شور و مذاقه با اصلاح عبارتی بتصویب
رسید.

اینک لایحه قانونی نامبرده جهت استحضار و تصویب
آن بمجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی
لایحه مربوطه بتصویب نامه هایی که از تاریخ ۱۹
اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ تا تاریخ افتتاح مجلسین (۱۴ مهر ماه
۱۳۴۲) از هیأت وزیران صادر شده است.

ماده واحده - دولت مکلف است هر يك از تصویب نامه
هایی را که از تاریخ ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ تا تاریخ افتتاح
مجلسین (۱۴ مهر ماه ۱۳۴۲) از هیأت وزیران صادر و اجرا
شده که ادامه اجرای آنرا ضروری میدانند و تحصیل مجوز
قانونی احتیاج داشته است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب
این قانون ضمن لوايح جدا گانه بهر يك از مجلسین تقدیم
نماید.

چنانچه هر يك از تصویب نامه های مزبور مورد تصویب
هر يك از مجلسین در شور اول قرار نگیرد از تاریخ رد
اجرای آن متوقف خواهد شد تا تکلیف نهائی آن
در مجلسین تعیین گردد. و هر گاه اصلاحی

در مواد آن بعمل آید از تاریخ تصویب نهائی بطوریکه
اصلاح شده است بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.
رئیس هر يك از مجلسین مجاز است هر يك از
تصویب نامه های غیر مالی تقدیم شده را که مقتضی بداند با
استفاده از ماده ۴ آئین نامه مشترك مجلسین به کمیسیون
مشترك مربوط ارجاع نماید که در ظرف مدت سه ماه مورد
رسیدگی و اظهار نظر قرار دهند. در اینصورت مقررات فعلی
تصویب نامه های ارجاع شده بکمیسیون مشترك تا اظهار
نظر نهائی آن کمیسیون موقتاً قابل اجرا میباشد تصویب نامه
هایی که باین ترتیب مورد اصلاح و تصویب کمیسیون قرار
میگیرد تا تصویب نهائی مجلسین اجرا خواهد شد تصویب نامه
هایی که کمیسیون مشترك رد نماید تا تصویب نهائی مجلسین
قابل اجرا نیست.

تبصره - نسبت بتصویبنامه هائی که اجرای آن تمام شده است و احتیاج بتحصول مجوز قانونی دارد دولت مکلف است ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون لوایح آنرا بهر يك از مجلسین تقدیم نماید .

لایحه قانونی فوق مشتمل بر ماده واحده و يك تبصره و فهرست تصویبنامه‌های مربوط که ضمیمه است در جلسه چهارشنبه ششم آذرماه یکهزار و سیصد و چهل و دو بتصویب مجلس سنا رسید .

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف‌امامی

رئیس - چون این لایحه در مجلس سنا بایک فوریت

مطرح و تصویب شده است این جایك فوریت آن مطرح است . نسبت به يك فوریت نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) خانم‌ها و آقایانیکه با فوریت اول موافقت فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . به کمیسیون دادگستری ارجاع میشود .

۵ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - چون فعلا کاری در دستور نداریم جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه ۱۲ آذر خواهد بود .

(مجلس یکساعت و سه ربع پیش از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی